

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту організацій

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Кузнецова І. О.

(підпис)
“ ___ ” _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 073 Менеджмент

на тему:

«Управління розвитком підприємства в сфері театральної та концертної діяльності»

Виконавець:
студентка центру заочної
та вечірньої форми навчання
Імперецел Олена Станіславівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:
Ст. викладач
Зварич Любов Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	
1.1. Теоретичні засади управління розвитком підприємства в сучасних умовах	5
1.2. Інструменти і методи управлінської діагностики діяльності підприємства	18
1.3. Управління розвитком сучасного українського репертуарного театру	23
РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АКАДЕМІЧНОГО ТЕАТРУ ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ	31
2.1. Аналіз тенденцій розвитку театральної сфери в Україні	31
2.2. Загальна характеристика і аналіз фінансово-господарського стану Одеського національного академічного театру опери та балету	40
2.3. Вибір напрямку розвитку Одеського оперного театру	54
2.4. Розробка заходів з управління щодо розвитку Одеського оперного театру	64
ВИСНОВКИ	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	77

ВСТУП

На етапі сучасних змін в усіх сферах життя людини, що відбуваються в усьому світі, їх модернізація і трансформація стають нагальними питаннями для вирішення викликів, які вимагає глобалізація суспільства. Після закінчення Другої світової війни багато розвинених країн усвідомили, що могутність і авторитет держави не обмежуються лише економічною та військовою силою. Значущість розвитку культурної сфери стала все більш важливою складовою міжнародного престижу держави та фактором її внутрішньої стабільності, а культурні процеси є необхідністю для гармонійного загальноцивілізаційного розвитку кожної країни. Україна, після російсько-української війни, не може бути винятком з цього правила. Тому, сьогодні, необхідно постійно вдосконалювати соціально-культурну сферу суспільства, до якої належить і діяльність театрів.

Отже, зростання глобалізації та зміни в суспільстві створюють унікальні виклики для управління розвитком підприємств у театральній сфері. Сучасна аудиторія вимагає не лише високоякісних вистав, а й нових форматів та способів взаємодії з театрами. Збільшення конкуренції як на місцевому, так і на міжнародному рівні, підвищення вимог до культурних заходів та модифікації у споживацьких звичках створюють необхідність для підприємств театральної сфери вдосконалювати свої стратегії управління, впроваджувати нові технології та моделі фінансування, а також залучати талановитих керівників та митців. Таким чином, тема управління розвитком підприємств театральної сфери є актуальною і вимагає постійного уваги та досліджень для забезпечення успішного функціонування цієї галузі.

Метою роботи є дослідити теоретичні основи управління розвитком підприємства та надати пропозиції щодо вибору напрямку розвитку Одеського національного академічного театру опери та балету.

Відповідно до мети в роботі поставлені та вирішені такі **завдання**:

1. Розглянути теоретичні основи управління розвитком підприємства.

2. Проаналізувати тенденції розвитку театральної сфери в Україні.
3. Розробити пропозиції з управління щодо розвитку Одеського оперного театру.

Об'єктом дослідження є Одеський національний академічний театр опери та балету.

Предметом дослідження є процес управління підприємством.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої в роботі мети були використані основні сучасні загальнонаукові та спеціальні методи: групування (для встановлення сутності поняття «розвиток підприємства; фінансового аналізу (для оцінки фінансового стану підприємства); статистичного аналізу (для дослідження тенденції розвитку театральної сфери); стратегічного аналізу (для визначення рівня потенціалу та з'ясування напрямків розвитку Одеського оперного театру).

Інформаційну базу дослідження склали наукові статті, монографії, матеріали періодичних та електронних публікацій, законодавчі та нормативні акти, періодична звітність органів державної влади, дані бухгалтерської звітності Одеського національного академічного театру опери та балету.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 85 сторінок. Основний зміст викладено на 76 сторінках. Робота містить 25 таблиць, 18 рисунків.

ВИСНОВКИ

Висновки, які можна зробити у кваліфікаційній роботі, базуючись на проведеному дослідженні, включають наступне.

Управління театральною діяльністю передбачає систематичний вплив на колектив театру, координацію діяльності всіх учасників творчого процесу та спрямування їхніх спільних зусиль на досягнення поставленої мети.

За результатами PESTEL - аналізу найбільший вплив на діяльність театру мають економічні та соціально-культурні фактори. Негативний вплив зазначених факторів може бути зумовлений зменшенням фінансування для театральних проєктів, зміною смаків глядачів або недостатньою підтримкою соціальних програм, спрямованих на культурні заходи. Наприклад, економічна нестабільність (падіння економіки України через війну), може призвести до скорочення бюджетів на культурні ініціативи, що включає в себе й театральні вистави.

Динамічне конкурентне оточення театру призводить до необхідності розробки та реалізації проєктів змін, пов'язаних із обраними стратегічними альтернативами розвитку. Тому на основі проведеного комплексного аналізу сильних та слабких сторін театру, а також можливостей та загроз зовнішнього середовища, доцільно вибрати стратегію, яка буде спрямована на усунення негативних характеристик діяльності досліджуваного підприємства. Нами був запропонований до реалізації проєкт оновлення (вдосконалення) сайту Одеського оперного театру. Для реалізації даної пропозиції в якості ресурсів пропонуємо залучити власні кошти підприємства.

Було визначено передумови для проєкту змін сайту за допомогою оцінки думок глядачів та аудиту старого сайту.

Для створення оновленого сайту театру використали стандартний алгоритм, проте на кожному з його етапів були враховані потреби цільових аудиторій, іміджеве, а не продажне призначення сайту, унікальність театральної пропозиції. Оскільки театр – некомерційна організація, то стояло завдання мінімізації бюджету проєкту.

Переваги оновленого сайту як для самої театральної організації, так і для глядачів полягають у зручності використання, у контенті, сучасному дизайні, у можливості комунікацій з глядачем, форматі та презентації репертуару.

Удосконалення інформаційного забезпечення діяльності театру та просування на ринку сучасного веб-ресурсу підтримає конкурентне позиціонування Одеського оперного театру. Виміри показників функціонування сайту допоможуть керівництву і надалі оцінити ефективність змін та прийняти рішення про заходи щодо підтримки або покращення веб-ресурсу.

Проведено розрахунок показників ефективності реалізації запропонованого заходу. Наведені розрахунки дають змогу стверджувати, що реалізація заходів з управління є економічно привабливими і доцільними, а саме понесені витрати на оновлення та просування сайту Одеського національного академічного театру опери та балету, є ефективними, тому що їх проведення забезпечить театру додатковий прибуток у розмірі 844,5 тис. грн.

Таким чином вплив реалізованого проекту на подальшу діяльність театру має велике значення. Тепер стане можливим ефективніше працювати з глядачами, вибудовувати як масову, так і персональну комунікацію що приведе к збільшенню доходів від продажу квитків на театральні вистави.

Проект допоможе театру зміцнити зв'язки з глядачами та встановити зв'язки з новими – тими, хто мало цікавився Одеським оперним театром у принципі, та людьми, які приїжджають до міста вперше.

Можемо визначити, що виконання проекту призведе до розвитку потенціалу підприємства та досягнення ним задовільного рівня успішності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналіз фінансової стійкості підприємства. URL: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/%D0%9D%D1%83%D0%B6%D0%BD%D0%B0%20%D0%9E%20%D0%90%204/page9.html
2. Баранівська М. YouControl: У 2023 році найбільше доходів серед національних театрів отримав Театр опери та балету імені Т. Шевченка. Детектор медіа. 24 квітня 2024 р. URL: <https://detector.media/infospace/article/225828/2024-04-23-youcontrol-u-2023-rotsi-naybilshe-dokhodiv-sered-natsionalnykh-teatriv-otrymav-teatr-opery-ta-baletu-imeni-t-shevchenka/>
3. Безгін І.Д., Орлов Ю.М. Театральное искусство: организация и творчество. Киев : Мистецтво, 1986. 389с.
4. Безгін І.Д. Мистецтво і ринок: Нариси. К.: ВВП «Компас». 2005. 544 с.
5. Вартість розробки сайту або ціна створення та розробки сайтів (2024). ІТ Рейтинг України. 11.04.2024 р. URL: <https://it-rating.ua/vartist-rozrobki-saytu-abo-tsina-stvorennya-ta-rozrobki-saytiv-2024>
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е., Семенова К.Д. Економічний аналіз: Навч. Посібник. Одеса: ППЦ «Белка». 2020. С.132-159.
7. Воронько-Невіднича Т., Коваль О., Колода О. Управління розвитком підприємства як необхідна умова досягнення цілей сталого розвитку. Електронний журнал «Економіка та суспільство», 2021. №25. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-80>
8. В Україні зросла зарплата: хто отримує найбільше, а хто – найменше. 25.12.2023р. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/v-ukrayini-zrosla-zarplata-hto-otrimuye-naybilshe-a-hto-naumenshe-2478904.html>
9. Гречан А.П. Діагностика ефективності діяльності підприємств. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2011. № 10. С. 56-61.

10. Гудзинський О. Д. Результативне управління розвитком підприємств: методологічний аспект. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку*. 2021. № 24. С. 57-68.
11. ДеКарло Д. eXtreme Project Management. Экстремальное управление проектами. пер. с англ.– К.: Компания p.m.Office, 2005. 588 с
12. Довбня С.Б. Методологія формування дворівневої системи управлінської діагностики. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2015. № 1. С. 118—123.
13. Дячков Д.В., Бондар Т.А., Дарнев М. К. Система управління розвитком підприємства в умовах динамічної конкуренції. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26.
14. Економічна діагностика: підручник / В.Л. Дикань, та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 284 с.
15. Економіка і управління підприємствами: теорія, методика, практика: колективна монографія. Полтава: ПП «Астрыя», 2020. 240 с.
16. Жилінська Л. О. Управління розвитком машинобудівних підприємств на стратегічну перспективу: дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04 / Держ. ВНЗ «Приазов. держ. техн. ун-т». Маріуполь, 2016. 436 с.
17. Інтеркультурная стратегія розвитку м. Одеси на 2022-2024 роки. Сайт міста Одеса. URL: https://omr.gov.ua/images/File/DODATKI2013/Strategiya_Odessa_Ukr.pdf
18. Інформація щодо господарювання театру за 2023 рік. URL: <https://operahouse.od.ua/documents/?tag=gospodarska-diyalnist/>
19. Історія театру. 2007 – наші дні. Нова епоха Одеської опери. URL: <https://operahouse.od.ua/about/history/>
20. Капітальні інвестиції. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <https://stat.gov.ua/uk/topics/osnovni-zasoby-ta-kapitalni-investytsiyi?page=1>
21. Кобилюх О. SWOT - аналіз як інструмент вибору стратегії розвитку у PETFOOD індустрії. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58.

22. Коваленко Н.В. Система управління розвитком підприємства та її складники. *Проблеми системного підходу в економіці*. Випуск № 4(72). 2019. С. 98-107.
23. Коваль І.М., Несен Д.А., Серіков А.В. Продюсування як стратегічний напрямок розвитку сучасного українського репертуарного театру. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 63. С. 276-285.
24. Коваль І. М. Організаційно-економічні форми підприємництва в креативних видах діяльності (на прикладі сучасного репертуарного театру): дис. ... к-та екон. наук : 08.00.04 / Держ. ВНЗ «Харківський нац-й ун-т буд-ва та арх-ри». Харків-Київ, 2020. 310 с.
25. Коваль І.М. Організаційно-економічні форми підприємництва у неприбуткових суб'єктів господарювання, віднесених до креативних індустрій. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2020. №1. С. 1-10.
26. Коваль І.М., Серіков А.В. Економіко-математичне дослідження сучасного репертуарного театру як соціально-економічної системи. *Економічний простір*. 2019. № 143. С. 180-193
27. Коваль І.М. Ціннісно-орієнтована організація діяльності сучасного українського репертуарного театру. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 62. С.392-401.
28. Колектив. Керівництво театру. URL: <https://operahouse.od.ua/collective/nadiya-babich/>
29. Костюкова А. О. Деякі аспекти державного регулятивного впливу на економіку театральної-концертної діяльності. *Господарське право і процес*. 2018. № 10. С. 61-67.
30. Костюкова А.О. Театральна-концертна діяльність як предмет господарсько-правового дослідження та її значення в сучасних умовах суспільного розвитку. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 5. С. 50-53.

31. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика: навч. посіб. Вид. 2-ге. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 456 с.
32. Кривов'язюк І. В. Управління розвитком машинобудівних підприємств: сутність, діагностика, ефективність. *Економічний форум*. 2017. № 3. С. 171-181.
33. Критенко О. О. Чорич О.О. Світовий досвід публічного управління сферою культури та його імплементація в Україні. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2023. № 1 (36). С. 42-48.
34. Культура. Реанімаційний пакет реформ. URL: <https://rpr.org.ua/about-us>
35. Кузнецова І., Балабаш О. Формалізація процедури оцінювання фінансової стійкості, як стадії процесу стратегічного управління підприємством. *Науковий вісник ОНЕУ*. 2017. № 5. С.84-94.
36. Литвин З.Б. Необхідність діагностики в умовах антикризового управління діяльністю підприємства. *Економічний аналіз: зб. наук. праць*. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. Т. 21, № 2. С. 152-156.
37. Лопушинська О. В. Сутність і напрями розвитку підприємства: теоретичний аспект. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2017. № 5 (84).
38. Лук'янова В.В. Сучасний стан теоретичних основ діагностики діяльності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 3, Т. 1. С. 52-58.
39. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Економікс: принципи, проблеми і політика. ІНФРА-М. 1999. XXXIV. 974 с. URL: <https://lib.agu.site/upload/iblock/b46/Economics%20principles,%20problems%20and%20politics.pdf>
40. Мельник О.Г. Системно_орієнтована діагностика діяльності підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2020. № 1 (103). С. 143-150.
41. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>

42. Онишкевич О.В. Актуальність проектного підходу в управлінні підприємствами. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 6. С. 203-207.
43. Остапенко Д. Концертна діяльність. Менеджмент. Навчально-методичний посібник. К.: КНУТКТ ім. І.К. Карпенка-Карого, 2021. 150 с.
44. Павловські Г. Управлінська діагностика в системі цілей економічної діагностики підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 17. С. 66-72
45. Панасюк, В., Юдова-Романова К. Театр як особливий тип художньої комунікації у сучасному науковому дискурсі. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. Серія: Сценічне мистецтво, 2023. 6(1), С. 35-48.
46. Перерва М., Єдинак В. Стратегічне управління підприємством як основний інструмент в руках сучасного керівника. *Innovation and Sustainability*, № 3, 2022. С. 159-164.
47. Петруня Ю. Д., Задоя А. О. Економіка: базовий курс: навчальний посібник. [6-те вид., переробл. і доп.]. Серія : “Бізнес. Економіка. Фінанси”. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2023. 200 с.
48. Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери . Постанова КМУ від 30.08.2002 № 1298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1298-2002-%D0%BF#Text>
49. Про театри та театральну справу: Закон України від 31.05.2005 № 2605-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2605-15#Text>
50. Річна фінансова звітність Одеського національного театру опери та балету. URL: https://operahouse.od.ua/documents/?tag=annual_financial_report
51. Роговий А.В. Економічна діагностика підприємства: теоретичні та практичні аспекти дослідження. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 6. С. 457-459.

52. Серіков А.В., Коваль І.М. Економіка та управління у сучасному українському репертуарному театрі: монографія / А.В. Серіков, І.М. Коваль. Харків: ФОП Панов А.М., 2018. 314 с.
53. Серіков А.В., Коваль І.М. Інтрапренерство як необхідна умова життєдіяльності сучасного українського репертуарного театру у креативних індустріях. *Економічний простір*. 2019. № 145. С. 56-68.
54. Серіков А.В., Коваль І.М. Місце сучасного репертуарного театру в креативних індустріях. *Економічний вісник Донбасу*. 2019. № 2(56). С. 170-178.
55. Серіков А.В. SWOT: системний погляд. *Вісник економічної науки України*. № 1(23). С.159-164
56. Серіков А.В. Фінансово-виробничий потенціал будівельного підприємства в дзеркалі його SWOT-аналізу та синтезу. *Бізнес Інформ*. 2012. № 8. С. 74-79.
57. Хвостова Т. В. Становлення і тенденції розвитку цифрового театру в сучасній інтернет-культурі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал*. 2023. № 2. С. 69-74.
58. Скільки коштує зробити сайт у 2024 - створити свій сайт в Україні/ Київ (seo-design.ua) SEO-Design. 2024. URL: <https://www.seo-design.ua/uk/skilki-koshtue-zrobiti-sayt/>
59. Статистичний збірник. Заклади культури, фізичної культури і спорту України у 2017 році. Державна служба статистики. Київ. 2018. 95 с.
60. Ступінь зносу матеріальних активів. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <https://stat.gov.ua/uk/topics/osnovni-zasoby-ta-kapitalni-investytsiyi?page=1>
61. Фонд оплати праці штатних та позаштатних працівників. Ринок праці. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <https://stat.gov.ua/uk/topics/rynok-pratsi>
62. Хвостова Т. В. Сучасний український театр у вимірі інтернет-культури. *Культура і сучасність: альманах*. 2023. № 2. С. 39-43.

63. Янковець Т. М. Теоретичні аспекти розвитку підприємств у сучасних умовах. *Вісник КНУТД*. 2015. № 2 (85). С. 108-113.